

in prvaško-črne stranke. Da je bil lud boj, temu je kriv le edini kaplan Krajnc, kateri je agitiral že dva meseca prej ter hotel z vso silo spraviti Hoče v črno pest, pod farško haljo. Bahal se je širokoustno, da bo nemško stranko v vseh treh volilnih oddelkih zmlet na drobno. Oh, kako ga danes hudo boli, da je vendar le prišlo drugače. Čeprav je Krajnc preklel vse ljudi, ki stopijo pod streho g. Stanitz, da jih naj žlak trofi, je pa vendar on sam tudi moral pod to nesrečno in nevarno streho, kajti volitve so se vršile ravno v Stanitz-ovi hiši. Ko je Krajnc stopil čez prag, so se mu blaha malo pač strešile, pa ko je bil enkrat srečno dospel v volilno dvorano se je v kotiček stisnil in tamkaj vestno protokoliral vsacega volilca. A njegova stroga kontrola, njegovi najsladkejši nasmehljaji nič niso pomagali. Krajnc je s svojo črno armado propadel z 36 glasovi, medtem ko je nemško-napredna stranka nabrala 46 glasov. Krajncov kaprol, Franc Roiko je divjal s svojim šimelnom kakor besen po vasi in vaseh, ter pobožne farške ovčice priganjal k volitvi — pa hvala Bogu vse je bilo zastoj — propadli so, blazama jih spati ne pusti in jed jim še danes ne diši. Izvoljeni so v tretjem volilnem razredu gg. Paul Wernig, Anton Maleiner, Johan Stanitz in Vincenc Wabitsch. V drugem volilnem oddelku je prišlo do žrebanja in tukaj je bila usoda nam nemilo naklonjena, izrežali so se trije črnihi in le eden, g. Karl Gracshitsch od naše stranke. V prvem volilnem razredu sta od naše stranke izvoljena gg. Matija Kutscher in Franz Retschnig. Prišlo je tudi tukaj do žrebanja. Hoča je bila od nek-daj v rokah prvaško-farške stranke in ker se je ljudstvo začelo nekaj gubati in se branilo črne-garja, so gospodje poslali slovitega agitatorja kaplana Krajncu pred pol letom semkaj, da bi spet črne pod klerikalno-prvaško kapo stisnil, kar se je bilo osvojevalo. Pa vse zastoj — Hoča se je izmuznila Krajncovi zajaki in nikdar, nikdar več jo ne dobite več v vaš črni možniček! — r.

Rogoza. Dragi „Štajerc“, ti si nam o gostiji Franzesch-evi in o kaplana Krajncu nekaj pravil. Pa ni bilo tako, je bilo malo drugače. G. Franzesch je namreč vedel, da mu polovica gotovo izostane, ako kaplana Krajncu povabi. Zato ga tudi ni povabil. Krajnc pa, ki ima debelo kožo in tanko vest, pa se je v svoji veliki poželjivosti do gostije in nje sladkosti in dobrosti s a m povabil ter se gostiji kot nepovabljenec naravnost naslil. Posledice tega so bile, da so najboljši prijatelji Franzesch-evi obitelji odgovadali svoj prihod ter se niso udeležili gostije. Se vidi, kako kaplana Krajncu ljubijo in častijo. Hoški farani in kristjani, pa se tudi vidi, da Krajncova značajnost ni kar bode.

Podčetrtek. List „Štajerc“ je pisal že pred dolgo časa, da se podčetrška ura obrača tako, da mora ubogi delavec, trpin, svojim delodajalcem na dan oziroma na teden precej ur zastoj delati. Povzročitelj tega je sveda mežnar, ki obrača kazalce po svojem receptu. O tem je vedel tudi tukajšnji župnik, a izgovori so bili, da je turnska ura že stara, ter mora pešati. Kupili so novo uro. Pa žudno! Zjutraj je bila tudi ta ura s poštno uro vedno naprej, proti večeru pa vzači za eno uro. Ravno tako se je godilo tudi pri podružnih cerkvah. Tudi tukaj so turnske ure na ta čuden način pešale! Kdo je temu kriv? Tisti, ki vedoma to delajo, in tisti, ki podpirajo. V sedanjem času pa nova ura dostikrat le stoji, ker čas poljubnega dela je proč, mežnar pa rajši navija svojo živo uro! Župnik pa sprejema vizite neke Miceke, ki mu prinaša razna izmišljena poročila, ter se pri kupici vina ugiblje na eno in drugo. Župnika kuharica pa bode po trgu, roti se in zagovarja fajmoštra, bolj ko žena svojega moža. Tudi uradne tajnosti so ji znane in jih raznaša med tržani okrog. Ima pač dosti pravice! Hm! — Ko pa pride zopet čas poljskega dela, namažite turnsko uro z oljem pravičnosti ter si zapomnite: Delavcem zasluženo plačilo odtrgovati je greh, ki vpije k Bogu za maščevanje.

Obiskovalec trga.

Grize pri Celju. Ljubi „Štajerc“! Resnica je, kar si zmiraj pisal, kako da pokajo klerikalne posojilnice in občine. Tudi pri nas se je začelo pokanje pri staremu županu Šulerju. On je bil klerikalni župan, on je bil krajni šolski načelnik,

on je bil cekmošter, on je bil cenilni mož. Povsod so ga „zvezarji“ volili: ja g. Šuler je sposoben za vse. Ja, ja, on je bil sposoben mož; občino in posojilnico je prav lepo vodil, pri šoli je poravnal svojo zmešnjavo. Zakaj le? Zato ker se je zbal! On sam pravi, da so mu sami klerikalci krivi njegovega prepada... Pa to je čisto lahko; on je napravil gostilno za same občinske kimovce, on je napravjal klerikalne veselice, teatre, komedije, ja pa dobiček mu je Savinja proti Celju odnesla... Ko je nekdanji Franc Dolinar njemu občinski stolec oddal, je bil okrašen z 2740 kronami. Kakšnega je pa on oddal g. Piklu? Pravijo, da je 10.000 K dolga. Pa on se bo izrazil, da je šolo pugav: ja, ja, pa smo plačevali do 20%, doklad pri Dolinarju jih je pa bilo le 35%; kam so šli, da se ni nič plačevalo? Zakaj je bil Šuler zmiraž občini dolžan? Novi župan g. Pikel se je dobro poprijel za zanemarjene občine, Bog daj da bi dobro napredovala in pa da bi se bogatinska peklatirja nehala... Več tuhtarjev.

Ilesenice na Gorenjskem. Dne 2. decembra t. l. sklical je najstarejši odborik g. Anton Treven vse občinske odbornike na pogovor radi volitve staršinstva. Odborniki naše gospodarske stranke in odborniki napredne stranke so se večinoma vdeležili pogovora. A glej vruga klerikalci se niso hoteli odzvati vabilom g. Trevena in so razen Antona Čebulja vsi doma za pečko ostali. Pač nam je pa kaplan Karol Čuk neko izjavo, katera je bila prav zaničljiva za našo stranko skrupcana in podpisana od njega in od vseh ostalih klerikalnih odbornikov in tudi od oštirja Franceta Kriveca, poslal in se nekako izrazil, da se še z nami (Savsko stranko) ne pogovarja še manj pa voli kompromisnega kandidata! — za katerega smo tudi mi sedaj bili. Ker nas klerikalci zničujejo in terorizirajo, bode sedaj vlada nove volitve razpisala. Vlada je vendar enkrat previdela, da ni mogoče drugo red v občini napraviti, kakor da razpiše nove volitve. A te volitve ne bode vedil niti kaplan Čuk in niti gerent, temveč sam vladin komisar. Tedaj smo po dolgem času vendar knof odvezali, ako ravno je dr. Sušteršič sam osebno hodil v Radovljico k glavarstu beračič; dr. naj še vse pri starem ostane. Ob enem smo pa tudi kaplana Čuka pri vladi prav toplo priporočili, da mu ona prav kako mastno farno skomandira. Klerikalci so nam iz njihovo „Izjavo“ hribovsko hoteli nagajati, a v melih dreh se jim bodemo smejali, kako fino se bodejo na leč vsedli. Tedaj še malo časa, potem pa napovemo vojsko vsem onim, kateri so nam dosedaj nagajali. Vi klerikalci pa pokličite ako hočete vse čuke, Zabukovece in daljnih fraterjev na pomoč; nič vam ne bode pomagalo, vrgli vas bodemo v ogenj, dokler ne bode konca vaše politike. Amen.

Lincoln Hill (Amerika) 20. novembra. Cenjeni-gospod urednik! Precej vode je že preteklo v neizmerno morje od tistega časa, ko sem bral dopis iz Severne Amerike. In tudi danes nimam nič veselega za poročati. Grozna katastrofa se je pripetila v rudniški jami blizo tukaj v mestu Cherri Hill, dne 13. novembra ob 3. uri popoldan od družbe St. Paul Coal Co. V tej jami nesreče se je prav dobro delalo in tudi zaslužilo, v imenovanem rovu je delalo okrog 565 premozarjev raznih narodnosti in od teh je bilo 18 Slovencev v groznem položaju usmrtenih; 384 premozarjev je ostalo v rovu, v katerega ne more priti rešilno moštvo, ker strahansko gori, zdaj so vse hodnike zamašili, da bi s tem ogenj zadušili. V tem rovu je največ delalo rudarjev iz Avstrije in Italije in od teh tudi okoli 50 Slovencev. Takaj v našem mestu smo še prav zadovoljni, ker niso tako nevarne jame, nas je okrog 40 Slovencev. Celi teden hodimo v te črne jame delat in na nedežo se pa skupaj zberemo pri kakem sodčku pive, ter si veselje delamo in še poleg kakšno slovensko zapojemo. Vse je dobro, samo da deklet tukaj nimamo slovenskih, da bi se ženili, si moramo kar sami kuhat. Oh! pa še zima bode prišla kmalo in kmalo tudi mastni „Post“. Tukaj su so poročila občne spoštovana gospod Maks Brezlan z gospico Rozo Kidrič, juna želimo obilo medenih tednov v novem stanu. Mi ga pa danes pijemo na zdravje Poljčanskih in Loških faranov in vseh Štajercov

in Kranjcev. Živio! — Zakaj si jo pa vzel! Koncu pozdravljam vse rojake na onkraj luže in tukaj v Ameriki. In tebi, vrli list in napredni! Ja želimo mnogo napredka v novem letu in tudi jaz ga hočem imeti. Lincoln A. S.

Pozor!

Kdor ima seno ali slamo za prodati ali kdor hoče seno ali slamo kupiti, naj to naznani. Omeni naj tudi, ali želi krmo za govedo ali za konje. Vse ponudbe (z najnižjo ceno franko Ptuj) in sploh vse tozadevne dopise sprejema brezplačno

upravnništvo „Štajerca“ v Ptuj.

Novice.

Naš koledar — izšel!

Gotovo bode vse somišljenike in prijatelje razveselila vest, da je „Štajerčevi kmetški koledar“ za leto 1910 že izšel. In lahko rečemo, da je letošnji koledar v vsakem oziru boljši in večji nego prejšnja dva leta, odkar izbaja. Ves koledar obsega skupno 144 strani, 9 člankov, 11 povestij, 2 pesni, kalendarij, seznamek sejmov, poštne tarife in kolekovne lestvice, male vesti ter 12 slik. Vsebina našega letošnjega koledarja obsega to-le: 1. Leto 1910. — 2. Kalendarij. — 3. „V tretje leto“. — 4. „Dan plačila“, spisal Karl Lühart. — 5. „Napredek“, spisal W. Ernst. — 6. „Na grobu Jožefa II.“, spisal K. L. — 7. „O gnojenju travnikov z umetnimi gnojili“, spisal — 8. „Na morju“, spisal K. L. — 9. „Prebivalstvo zemlje“ (z sliko). — 10. „Štetni nagarji“, spisal K. L. — 11. „Vbogi vrabček“, spisal Peter Rosegger. — 12. „Gora in dolina“, spisal A. v. Auerwald. — 13. „Resnična povest“, spisala Mary Koch. — 14. „Od vsakega največje (z sliko). — 15. „Usodepolne hlače“, spisal Fr. Lünzer. — 16. „Stari konj“, spisal Emil Zola. — 17. „Nekaj o naših poslih“. — 18. „Domači advokat“. — 19. „V kmetški suknji smo vsi tovariši“, spisal L. v. d. March. — 20. „Lazni stroški pridelovanja mleka“, spisal dr. P. Schuppli. — 21. „Mi z dežele“. — 22. „Od domače grude“, spisal Anton Gitschtaler. — 23. „Iskal je zlato“, spisal A. A. Nauff. — 24. „Naprej za staro pravdo“, nekaj napredne pridige, spisal Štajerčevi Pratikar“. — 25. Male vesti. — 26. Poštino itd. — 27. Seznamek sejmov na Štajrskem in Koroškem. — 28. Inzerati. — Kakor vidi, je vsebina našega koledarja letos izredno bogata. Zato smo morali tudi koledar za celih 16 strani povečati. Tudi lepe slike smo dodali, da vstrežemo vrlim svojim somišljenikom. Cena pa je koledarju enaka ostala. „Štajerčevi kmetški koledar za l. 1910“ košta namreč samo 60 vinarjev, s poštnino vred pa 70 vinarjev. Teh 70 vinarjev ali 35 krajercjev izda pač vsakdo lahko za tako veliko, zanimivo, zabavno in poučno knjigo. Kdor vzame 10 koledarjev, dobi enega zastoj. Opozorjamo na to naše zaupnike... Tako pošljemo naš koledar tudi letos s trdim zaupanjem v svet, da ga bode ljudstvo z veseljem sprejelo in naprej dajalo. Naročite se, kupujte koledar in agitirajte zanj! Vsi na delo!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Naše pritožbe. Pod tem naslovom objavil je ljubljanski zakotni listič hofrata Ploja dopis, v katerem napada pravi hudo napredni okrajni zastop ptujski s svojim načelnikom Ormigon. Mi bi na to lajanje ljubljanske čunje, katere itak živa duša ne pozna in ne čita, niti besedice ne odgovarjali. Ako to vkljub temu storimo, potém imamo le namen, pokazati v javnosti zlobnost in zabitost tistega lista, za katerim stoji en c. k. hofra Ploj... Ne vemo, kdo je pisec dotičnega članka: Deloma smrdi malo po — kvasu in kvas se imenuje nemško „Germ“. Prvaška gospoda nas bode razumela. Na vsak način pa mirno konstatiramo, da se pri dotičnega članka lahko sramnje nad svoje nevednostjo in neumnostjo... Evo dokaze 1. „Sloga“ pisari, da „so že par let dobili cestarji na okrajne ceste le toliko kamenja za nasipavanje, da ga

ne razvažajo in razgrebajo, ampak razmetavajo.* — Tako neumnost zamore le napisati kakšni tepec, ki cestnega dela ravno še nikdar videl ni. Ravno nasprotno je namreč res: ako se da veliko šotra, potem se ga razmetava; ako pa se ga daje malo, potem se ga mora prevažati. Tepec v „Slogi“ trdi, da se šoter, po okrajnih cestah razmetava; vsak pametni človek bo tedaj povedal, da ga je potem dosti. — 2. Potem piše „Sloga“, da imajo Hrvati prav lepe in izborne ceste in da so te ceste dokaz, kakšna „pokora“ je Ornič za naše kraje. K temu bodi v prvi vrsti povedano, da lepota hrvatskih cest ni posebno velika. Le pojdite po novi sv. Florjanski cesti čez mejo in videli boste velikansko razliko med štajersko in hrvatsko cesto. Sicer pa priznavamo, da je hrvatski šoter prav dober. Ali drag je grozovito in naši kmetje bi prav čudno gledali, ko bi ves denar za okrajne ceste na Hrvatsko pošiljali. Ornič pa hoče, da bi štajerski kmetijski denar doma ostal. In to se bo tedaj zgodilo, pa če je to kranjskim hujskačem prav ali ne. — 3. Nadalje pravi prvaški dopisnik, da se bo ob okrajnih cestah nasajeno sadno drevje posušilo, da ga glodajo zajci, da se tako torej okrajni denar razmetava. To je ne-stranstvo prve vrste! Doslej se ni nobeno drevo posušilo, katerega je napredni okrajni odbor nasadil. Pač pa so se posušila drevesa v Borovcu, ki jih je nasadil prvaški odbor z načelnikom Zelenikom. Zajci pač glodajo drevesa, ali ti zajci imajo dve nogi, ti zajci so prvaški nabujskani faloti, ki lomijo in režejo drevesca in kakšne prvaški listi v ta zločin še hujskajo! Ti zajci so nevarnost! Laž je, da zožujejo drevesa cesto, kajti sajena so tako, da ne morejo biti nikomur na poti. — 4. Dopisnik laže nadalje, da se prej, laga cesto med Bukovci in Stojinci po nepotrebnem in proti volji prizadetih. To je laž, ki smrdi do neba. Cesta je potrebna in tamošnjim prebivalci so lepe, tisočake zaslužili, tako da so se za delo kar stegli Bukovčani in niso smeli v Stojncem delati in nasprotno. Le vprašajte tam ljudi in dobili boste odgovor, da vam bo še dolgo v vaših prvaških ušesih žvenketal, vi črni, lažniv zapeljivci! — 5. Dopisnik hofratove čunje piše tudi nadalje tako-le: „Med Zavrčem in sv. Marjeta je znan Miklov brod in okrajni zastop bi z ozirom na velikanski promet in na Zavrčke vinogradnike moral skrbeti za oni del ceste med Gajovci in Malo vasjo“ itd. Tulaj se je zagrižen dopisnik najbolj orezal. Resnica je namreč, da je prvaški okrajni zastop pod načelništvom prof. Zelenika ravno to cesto odklonil. Da se torej ta cesta najzgradila, to so prvaki z Zelenikom krivi in hofrat Ploj naj svojo „Slogo“ to svoje prijateljčke za ušeske prime! Na to prvaški dopisnik pač ni mislil! Tako tudi ni mislil na B. eničičove mostove, ki so Brečičovo družino bogato naredili in to z ljudskim krvavim denarjem. Na to ni mislil umazani dopisnik umazanega lističa! — 6. Kar se pa tiče ceste Slomi-Dornava omenimo le to, da je to „Notstandsbaum“, to se pravi, da se v prvi vrsti zato gradi, da bi se ljudem dalo priliko, kaj prislužiti. Prvaki ljudstvu ta zaslužek ne privoščijo. Sram jih naj bode! — 7. Vse drugo blebetanje ni niti odgovora vredno. Omenimo le še, da je med Možganjci in Tibolci čisto dobra pot in da je treba pri takih vprašanjih, na zemljevid pogledati. Potem se tudi vidi, da ima napredni okrajni odbor prav. Odgovorili smo, malo obširneje na hujskajoči članek ljubljanske čunje. Ljudstvo se dandanes na tako hujskanje več ne ozira. Njemu se gre edino za gospodarski napredek okraja. In ta gospodarski napredek dosegel se bo z delom, ne pa z lajanjem moralčno bankerotnih prvaških fakinov!

Sijajna napredna zmaga pri občinskih volitvah v Ormožu. 2. in 3. t. m. vršile so se v Ormožu občinske volitve; prišel je bil dan, katerega so nam prvaki z bojnim krikom v treh letih se vidimo že pri zadnjih volitvah hoteli označiti, da nas bodo pohrustali. A prvaki, obračajo, naprednjaki in Nemci, prijatelji mednarodnega mira in pospešitelji gospodarskega dela, pa so obrnili. Vkljub vsem agitacijam, vkljub veselovskimi frazami in bibriranjem, proti padli so ti reveži, da se celo nam, zmagovalcem, smilijo. Številke govornjo! V 3. volilnem redu,

dobili so naprednjaki in Nemci 159 glasov, prvaki pa samo 55 tedaj imamo večino z 104 glasi. Izvoljeni so bili za odbornike gospodje: Bauer, Baumann, Martinz, Skočič, Weselič in Zeder. Za namestnike gosp.: Keček, Majcen in Stanitz. V drugem volilnem redu dobili smo 23 glasov, prvaki pa 4, s pet prav žalostni izid za našo „ljube“ nasprotnike. Izvoljeni so gosp.: Brodar ml., Diermayr, Kautzhammer, Kralj, Kreps in Sallegg, za namestnike gosp.: Heidenkumer, Pettovar in Munda. V prvem volilnem redu dobili so naši kandidatje po 12 glasov, nasprotniki cca 2. Izvoljeni so bili gosp.: dr. Dolpin, Grazer, Karmegger, Poterz, Strasser in Stammen; za namestnike gosp.: Kreutz, Nimmisdorfer in Sorglechner. Tedaj na vseh črtah sijajna zmaga, prvaki so poparjeni, okoli tavaajo ko z vodo politički čucki in kužeki. Nič ni pomagalo, da je celo „generalštebler“ narodne stranke, dr. Serbec agitiral, nič ni pomagalo voz gostilničarke Gomzi! Tako prazen je prišel nazaj, da se kučija niti v mesto ni upal, ampak jo raji v šnopsarijo zasakal in agitator Richter je peč v mesto prikal! Ni jih voz „nabasal kar deset volilcev“ s katerim žegnog ga je „generalštebler“ izposlal! Videli smo se spet v treh letih, a kako krepko brco ste dopili prvaki, napenjali ste se ves čas pred volitvijo a zdaj ste klaverno — počili, poginili, zaspali. „Narodni dnevnik“, ki je že menda prostor za „zmago“ v svojih predalih imel, se je bralcem po navadi zlagal in farbal, da so Nemci in naprednjaki le stem zmagali, da so potem parcelaciji pridobili precejšno število umetnih glasov. Dobro, da si to načel! Prvaki dobili so po parcelacijah okoli 40 glasov, če teh ne bi bilo, bi še žalostneje izgledali, posebno če se pomisli, da so pri zadnjih občinskih volitvah dobili v 3. redu 58 glasov, tedaj so nazadovani za 40 glasov. Vprašamo se pa, komu se imamo zahvaliti za to sijajno zmago? V prvi vrsti neumnemu, mednarodnemu gospodarskemu delovanju dosedanjega občinskega odbora, a v drugi vrsti zavednim volilcem, treznomislečim možem, katerim je gospodarski napredek več nego vse prvaška baharija, več nego vsa obetanja prvaških šribarjev itd. V Ormožu ima namreč precejšno število okoliških kmetov volilno pravico. Skraj vsi volili so po svojem prepričanju z nami, naprednjaki ali so pa ostali raje doma, kako: da bi z hujskajoči volili. Vsa čast obojim, iskrena hvala za to zavednost in prepričanje! In vsi ti volilci in isti, ki se niso volitve udeležili, predno volijo s prvaki, naj si bežejo svesti, da bodo vselej vsili našli odprtce srce in roko pri naprednem nemškem občinskem zastopu, posebno letos, koje velikanska toča povzročila toliko škode, bede in siromaštva. In kakor nam je obetal gosp. župan Kautzhammer začelo se bo v kratkem z delitvami na po toči poškočevane. Novi napredni in nemški odbor nadaljeval bo kakor do zdaj svoje delovanje, da še več bo zamogel v svoji sedanji večini storiti in tudi bode, kajti njegovo geslo je: „Zvestoba za zvestobo“. Vi volilci ste nam zvesti bili in izvoljenci bodo zvesti svojim besedam, zvesto bodo delali po jim nakazani črti za gospodarski napredek in mir med obema narodoma, ki sta ja eden od drugega odvisna. In prvaki? Njim pa damo ta le nasvet: Zdj po Vaši brci, ki so jo vam tako občutno dali celo možje, katere ste že mislili za Vaše hujskarije vnete, zdaj opustiti ske-sani vso nadaljno, po Vašem mnenju „narodno“ a po našem „svojehllepno in nazadnjaško“ delo, ostanite raje doma za pečo in pustite pri miru naše zavedne kmete in obrtnike, za Vas imajo ti le še pomilovalno zasmevanje. Vaše bibriraje o „slovanskih bratih“ o „sovragu Nemcu“ i. t. d. so za mlečnozobne pobaline, za navadne kimovce, naši zavedni kmetje niso več vneti za prazne besede in narodni nemir, oni se hočejo učiti gospodarstva a ne hujskarije in političnih otročarij.

Znamenje naših razmer. Mi naprednjaki smo gotovo iz naše duše prijatelji slovenske učiteljstva. Tudi največji sovražnik nam mora priznati, da smo se vedno potegovali za neodvisnost učiteljev od farovža. Časi konkordata, v katerih je bil župnik predstojnik „šolmastra“, so sra-

mota človeške zgodovine. Pri slovenskemu učiteljstvu smo za to naše stališče prav malo zahvale našli. Nasprotno, v kljub temu, da imamo ni vedno naše predale za učiteljstvo odprte, da smo mi vedno odločni boj za učiteljstvo peljali nas posamezniki prav grlo napadajo. Ali tudi to radi pozabimo in zbesneli prvaški učitelji nam ne bodejo vzeli prepričanja o potrebi šole. Nekaj pa nam je treba pribiti. Ako so učitelji že dandanes precej neodvisni, potem morajo po našem mnenju to neodvisnost tudi braniti in jo ne izročiti nasprotniku. Poniževati se v prvi vrsti ne smejo pred farovžem. In učitelj, ki se pred farovžem na suženski način ponižuje, ne zasluži imena „učitelj“. Zakaj to pripovedujemo? V roko nam je prišlo slučajno pismo, ki ga je pisal nadučitelj Ivan Zupančič v Stopercih tamošnjemu župniku, znanemu Kečeku, ki se nabaja zdaj vsled bolezni v Ormožu. Vsebina tega pisma ni zanimiva in se z njo ne bomo pečali. Zanimiv je le podpis in ta se glasi: „Z odličnim spoštovanjem in rokopoljubom Vaš udani Ivan Zupančič, nadučitelj“. Gotovo, tudi mi smo v zasebnem življenju radi uljudni. Ali da se podpiše nadučitelj na pismu župniku „z rokopoljubom“, to ni več uljudnost, to ni več etiketa, temveč to je suženska podvrženost, ki je sramotna! Zaradi nas sicer prvaški učitelji lahko med župnikove škrce zlezajo. Ali potem naj se nikar ne čudijo, da jih fajmoštri tudi bagatelizirajo. Keček se čuti tudi kot predstojnik in zapovednik tega nadučitelja, ki mu liže roko. Zato mu je odgovoril na istem pismu nadaj. Niti toliko obzirnosti in uljudnosti ni imel Keček, da bi vzel posebni list. Ne, na ravno tistem papirju mu je načel odgovor, kakor gospodar slugi. V odgovoru pa piše Keček nadučitelju še sledeče: „Pri tej priliki mi veleva dolžnost, da bi se prijateljskega občevanja z ljudmi (naprednimi kmeti) kolikor mogoče ogibali. Fajmošter prepove torej z nečuvno predrznostjo nadučitelju, da ta ne sme z gotovimi ljudmi občeavati. In nadučitelj mu zato — roko pojnbujete!... To so razmere, kaj? Na trehuhu se valjajo gotovi prvaški učitelji pred politikujočimi duhovniki. Ni čuda, da jih potem ti zaničujejo in zatirajo. Nadučitelj Zupančič je sveda dika svojega stanu in mi smo le računvedni, kaj bodejo liberalni učiteljski listi a la „Narodni dnevnik“ k temu rekli...

„Narodna štacuna.“ V roko nam je prišel listek, katerega razdeljuje po celem Ptujju in okolici prvaški priganjači „narodne štacune“ Mahorič & Seligo. Tam čitamo: „Kam bi šel kupovati? V slovensko narodno trgovino, tam se najboljši in po ceni kupi. Kmetje, zahajajte edino v slovensko trgovino“ itd. V prvi vrsti doslej nismo vedeli, da zamore biti tudi trgovina „slovensko narodna“. To so pač gospodje Mahorič & Seligo iznašli. Vsa pametni človek pa bo natanko vedel, da je to navadni židovski trik, umazana konkurenca, katere bi se po našem mnenju pošten trgovec ne smel posluževati. Bodite „nrodni“ kolikor hočete, vi prvaški trgovci, ali tega nam ne bode dokazali, da iz samega svetega rodoljubja kmetom boljše in cenejše blago dajete. Nasprotno, mi smo že pisмено in z dokazi, s ceniki potrdili, da se ravno v najbolj kričavih „narodnih štacunah“ najslabše blago zapeljanim kupcem za najvišjo ceno oddaja. Dokazali smo celo, da „narodne štacune“ Nemcem svoje blago bolj ceno oddajajo, nego slovenskim kupcem. „Narodnost“ je tem ljudem torej le umazani „kšeft“. Zato tudi vse „narodne štacune“ propadajo in poginejo! Ne vemo, ali se firmi Mahorič & Seligo tudi tako slabo godi, da mora že s tako umazano konkurenco delovati? Na vsak način ravno taka grda, ostudna reklama ne bode povečala števila njih kupcev. Pa še nekaj: ako je slavna in realna firma Mahorič & Seligo res tako prokleto „slovensko-narodna“, potem se le čudimo, zakaj na svojih listkih tudi nemške izraze rabe. Mi bremo n. pr. besede „loden“, „kamgarn“, „cagg“, „strikano“ itd. itd. Vraga, gospodje, saj ste vendar do dnu duše „miks dajč“, te nemške izraze pa le rabite... V splošnem pa smo prepričani, da se naši kmetje ne bodejo niti na take židovsko-umazane limanice vsedli. Pametni kmet kupuje tam, kjer je najceneje in najboljše. Za vse drugo se ne briga! Poštenost, solidnost, realnost, to

Naš koledar je izšel! Košta s pošto 70 vin. Kupujte ga!

so temelji dobre trgovine, ne pa kričavost in laži-narodnjakarstvo, na katerega živa duša ne veruje. Kmetje, mi vam ne branimo, da bi hodili k tej firmi. Ne, le pojdite in prepričajte se sami. In potem kupujte tam, kjer je najboljše!

Skandal, pravi žurnalistični skandal je to, kar imamo poročati. Kakor povemo na drugem mestu, stala sta predpreteklo sredo „Straža“ in „Slov. Gospodar“ pred sodnijo. Za „Stražo“ prišel je kot pravni zastopnik znani ljubljanski rogovilež dr. Pegan, prijatelj ožindranega dr. Šušteršiča. Mi smo se čudili. Vraga, saj tudi na Štajerskem kar mrgoli od slovensko-klerikalnih advokatov in krave bi se lahko z njimi futralo. Zakaj torej ni vzela „Straža“ slovensko-klerikalnega advokata iz Štajerskega? Ali morda gospodje pri „Straži“ nimajo zaupanja do enega dr. Benkoviča? Zakaj niso njega izvolili? Zakaj so šli tja doli v „belo“ ljubljano, da pripeljejo mladega klerikalnega srboriteža dr. Pegana? Mi tega na vsak način ne razumemo. Ali pustimo to? Tožen je bil tudi „Slov. Gospodar“. In gledali smo okoli sebe, kateri kranjski advokat bode ta list zastopal. Ali — ni ga bilo, nobenega ni bilo! „Slov. Gospodar“ si ni vzel nobenega advokata, temveč je raje pustil, da mu je sodnija ex-offo zastopnika, to se pravi advokata za revne, določila! Pfui Teufel čez tako umazanost! Skandal je to, velikiški skandal! Najrevnejši list si vzame svojega zastopnika, — „Slov. Gospodar“ pa, list prvaške duhovščine na spodnjem Štajerskem, ni imel toliko dostojnosti! Pfui Teufel! Sicer pa vprašajmo, kje tiči razlika? Zakaj je imela „Straža“ svojega advokata celo iz ljubljane, „Slov. Gospodar“ pa nobenega?? Zakaj to? Odgovor ni težak! Zrudi „Straža“ ni bil samo „redakter“ Čentič tožen, marveč tudi dopisnik franciškian pater Anselm. Zaradi „Gospodarja“ pa je bil edino „redakter“ Rakovec tožen. Osiabni gospodi pri farških listih je vseeno, ako gre edec njenih „redakterjev“ v luknjo in niti zastopnika mu ne dajo. Saj mu dajo menda zato 100 K mesečne plače, da se pusti zanje zapirati. Ali kadar je kakšen „frčkarjar“, sploh kakšna kuta tožena, takrat pokličejo advokate tudi iz ljubljane, takrat jim ni žal za denar. Čentič in Rakovec, vi dva sta še mlada in vajine „žurnalistične“ zmognosti ne bodeemo priskavali. Ali — ako imata kaj sramote, izpoznala bosta zdaj svoje zapovednike!

Duhovniki in sodnija. Pravi duhovniki morajo sodnijo braniti in morajo se postavam pokoriti. Kajti še sv. pismo pravi: Dajte cesarju, kar je cesarjevega. . . . Politični duhovniki se seveda v tem oziru malo brigajo za poštenost. Držijo se jezuitske besede, da posvečuje namen sredstva in vse jim je prav, res vse, ako hočejo doseči svoj cilj. Ko je bila zadnja porotna razprava proti „Straži“, imel bi se zagovarjati tudi franciškian pater Anselm. Ali — zjutraj ga ni bilo pri sodniji. Popoldne se je pa izvedelo, da je tonzurirani gospodek v Mariboru. Samo pred porotnike ni hotel priti. Predsednik sodišča ga je pustil vsled tega po sodnijski slugi iskati. Sluga ga je iskal pri vseh mariborskih farjih. In dobil je od te častivredne duhovščine odgovor, da je bil pater Anselm sicer v Mariboru, da pa se je z vlakom ob pol 3. uri odpeljal. S tem naznanilom je prišel sluga nazaj. Dotični duhovniki pa so sodnijo nesramno nalagali! Kajti v resnici se je odpeljal pater Anselm šele ob pol 12. uri ponoči proti Celju, ko je bila razprava že končana. Bil je torej celi čas v Mariboru, ali njegovi duhovniški sobrati in njegov zagovornik so ga zatajili sodniji! Ob pol 12. uri se je možičel vsedel v vlak in sicer ravno v tisti voz, v katerem so sedele njegove priče (trije fantički čedne vrste!). Šalil se je s temi fantički, ki so se tudi grozili, češ, mi smo že pokazali sodnijo, mi smo že povedali Knafliču. Šele ko je franciškian videl par naprednih mož v vozu, izginila je njegova glavica v kuti, še parkrat je potegnil iz cigarete in potem je možičel. . . Na vsak način pa je zanimivo, s kako predrznostjo si upajo ti ljudje celo sodnijo za nos vleči. Upamo, da se bode prihodnjč take tičke s policajom pred sodišče poklicalo! Postava velja za vse!

Učitelj Knaflič iz Kokarjev je bil sicer predpreteklo sredo tožnik, ali v resnici je sedel tudi on na obtožni klopi. Ne mislimo pri temu na njegove zasebne stvari. Ali razprava je na vsak način dogmala, da je Knaflič glavni prvaški hujakač v Kokarjih. Morda bode tudi nas za to kritiko tožil; ali mi mu bodeemo znali to dejstvo drugače dokazati. Vse narodnjaško hujskanje, katerega je izvršila kokarska občina ravno v zadnjih letih in ki nima za prebivalstvo niti toliko gospodarske koristi, kolikor je za nohtom črnega, — vse to je izvršil Knaflič. Saj so lastne njegove priče izpovedale, da je on „Macher“, da on vse dela, medtem ko daje župan Praznik le ime. Ta župan Praznik torej pravzaprav le figurira, le igra v javnosti župana, v resnici pa stori vse Knaflič. To je žalostni znak za dekorativnega tega župana. Za Knafliča pa je dokaz, da je on vsega narodnjaškega hujskanja kriv. Skofovi gozdar je tudi pod prisego izjavil, da je Knaflič z vsemi mogočimi sredstvi zlasti proti nemškem nastavljenecem hujskal in jim hotel kruh odžreti. Iz tega stališča postane Knafličova slika povsem drugačna. In zdi se nam, da ima tudi ta mož precej tistega v sebi, kar imenujemo „jezuitizem“. Mož je n. pr. pristaš in voditelj „narodne stranke“. Na vsak način pa se imenuje ta „narodna stranka“ liberalna. Zato je bilo naravnost smešno in človeka je pričel trebit boleti, ko je vidil, da Knaflič svojo „pobožnost“ pred sodnijo dokazuje. Pojdite se solit! Knafličova pobožnost je figo vredna ali pa je njegovo „liberalno prepričanje“ figo vredno. Tega ne ovrže niti dejstvo, da hodi Knaflič k maši in da je plačal 60 kr. za neko novo cerkev. . . . G. Knaflič, takšni zagovori Vam bolj škodujejo nego članki v farških listih! Za nas pa je zdaj dokazeno, kdo je glavni prvaški hujkač v savinjski dolini in upamo, da se bodejo pametni kmetje tega hujskanja kmalu naveličali ter da bodejo pričeli za gospodarske cilje delovati!

Klerikalne priče. 21 prič je pripeljal na 6 tednov obsojeni franciškian pater Anselm seboj. Bogve, kaj so te priče preje vse govorile. Brez vzroka jih toženi črtni gotovo niso pred porotnike poklicali. Med temi 21 pričami smo videli 3 frate, ki so menda člani škajulirske bratovščine in od katerih se je eden celo bahal, da zna v „čajtunge pisati“. Potem smo videli 2 duhovnika, 1 klerikalno učiteljico, 1 mežnarja, 1 cerkvenega ključarja in razne črne kmete. Ko so prisegli in so bili zaslišani, n'rat vsi skupaj niso — nič vedeli. Sodnik je vprašal: Kaj Vi veste? In eden za drugim je zagodrnjal: Nič ne vem, prav nič! To je bilo naravnost za „počt“. Ko so kmetje domu odhajali, šteli so svoje goldinarje, ki so jih dobili za pričnino. In mislili so se pač: Zdaj, ko je zima, bi lahko vsak teden tako enkrat ali dvakrat za priče šli. . . .

Dr. Kukovec in žurnalisti. Ko je dr. Kukovec, načelnik „narodne stranke“ in liberalni polbog na Štajerskem, v procesu proti „Straži“ utemeljeval svojo obtožbo, izgovoril je m. dr. tudi besedo o žurnalistih, ki je prav čudni dokaz zaostalosti „narodne stranke“. Dr. Kukovec je govoril o urednikih na splošnem in je pri temu dejal: „Saj vem, kako je z uredniki, oni morajo vse sprejeti, oni morajo ljudem čast krasti itd.“. . . Mi ne vemo, kako je z uredniki pri narodno-liberalnih listih. Gospod Spindler naj nam blagovoli odgovoriti, kaj on v tej zadevi in o tej izjavi dr. Kukovca misli. Ne verujemo, da je s to izjavo zadovoljen. Na vsak način pa mora vsak resni časnikan odločno protestirati, da se tako z vsemi uredniki godi. Pri poštenih listih so uredniki prosti in objavijo le tisto, kar hočejo kriti s svojim imenom. In od nikogar se ne dajo komandirati, da bi kaj nepoštenega napisali ali čast kradli. G. dr. Kukovec naj bi se torej preje malo pobrigal za razmere pri drugih listih, potem naj bi šele sodil. Njegova izjava glede urednikov pa je po našem mnenju naravnost impertinentni napad na časnikarje. In ako imajo slovenski žurnalisti kaj časti v sebi, potem se bodejo znali braniti proti temu napadu dr. Kukovca, ki ima tako žalostne, nizke pojme o časopisju.

Zapomnimo si! Pred porotniki v Mariboru izjavil je voditelj slovenskih klerikalcev dr. P. e-

gan iz ljubljane m. dr. tole: „Kdor človeka, ki ima že kruh, hoče obta kruh spraviti, to pa samo zato, ker je ta človek Nemec. — ta je huj-skač!“ — Ta beseda je zlata vredna. In resnična je! Vemo sicer, da jo je dr. Pegan le zato izpregovoril, da bi toženemu franciškianu pri nemških porotnikih pomagal. Ali ta beseda naj ostane pribita! Kruh odjedati zaradi narodnosti, to je hujskanje! Ne vemo, kako bodejo ljubljanski klerikalci dr. Pegana zaradi te besede pogledali. Ali beseda velja! In v to besedo je Pegan obsodil z enim mahljajem vso prvaško politiko! Kajti vsa ta prvaška politika vendar nima drugega namena, nego odjedati Nemcem in naprednjakom kruh. Dr. Pegan, deželni poslanec kranjski, voditelj slovenskih klerikalcev, je obsodil to politiko. Obsodil je stem seveda tudi samega sebe, obsodil svojo lastno stranko! Beseda pa ostani pribita!

Prvaška zagriženost. V Celju je bila pred okrožno sodnijo slovensko-narodna nadučiteljeva soproga Urša Zupančič zaradi razžaljenja veličanstva cesarja na 3 mesce težke ječe obsojena. Vsaka opomba je nepotrebná. Prvaški listi ne poročajo ničesar o temu.

Keček in farani. Župnika Kečeka iz Stoperc poznajo naši čitatelji itak že precej dobro. Poznajo ga izza časov, ko je v Trbovljah rudarki Čebin toliko časa „nogo zdravil“, da je ta hčerka dobila. Poznajo ga izza časov, ko je kot župnijski provizor neki pošteni kmetici - nevesti v cerkvi venec iz glave iztrgal, zakar je bil tudi sodnijsko kaznovan. In poznajo ga iz raznih drugih dogodkov. Danes naj povemo še nekaj o temu deviskemu gospodu. Pred kratkem prošil je neki kmet za posojilo iz posojilnice v Stopercih. Glavno besedo pri tej posojilnici ima seveda Keček. Le-ta pa je prošilca v nekem pismu nesramno opsoval in ozmerjal za „pijanca“ in „zapravljivca“ itd. Kdor torej pri tej posojilnici denar prosi, ne dopade pa gospodu Kečeku, ta je takoj „pijanec“ in „zapravljivec“. Bogve, kdo je že več zapravil in zapil, Keček ali pa dotični kmet? Mi tega nočemo preiskavati! Na vsak način pa se nam zdi nekrščansko, tako grdo o kmetu pisariti. Jezus je rekel: Ne sodite, da ne bodeete sojeni!

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kranjski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi; s dvoznamenkama **) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 10. decembra v Gradcu (sejem z mlado živo); Dne 11. decembra v Brezicah (svinjski sejem); Dne 12. decembra pri Sv. Lovrencu, okr. Celje. Dno 13. decembra v Zalcu**, okr. Celje; v Jurklošaru**, okr. Laško; Sv. Peter na Medvedovem selu**, okr. Kozje; v Stadenicah**, okr. Slov. Bistrica; v Rogatcu (sejem z veliko živino). Dne 14. decembra v Ljutomeru**; v Ormožu (svinjski sejem). Dne 15. decembra na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenu (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Arvežu (sejem z drobnico). Dne 16. decembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu). Dne 17. decembra v Gradcu (sejem z mlado živino), Dne 18. decembra v Brezicah (sejem z mlado živino). Dne 21. decembra v Laškem**; v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni**.

Podučni tečaj za oskrbo živine obdržal deželna sadjarska in vinogradniška šola v Mariboru od 10. do 15. prosinca 1910. Revni udeleženci dobijo dnevne podpore 2 K. Podučni jezik je nemščina. Naznanila vposlati je do 1. prosinca 1910 ravnateljstvu deželne sadjarske in vinogradniške šole v Mariboru (Direktion der Landes-Obst- und Weinbauschule in Marburg). Več o temu v inzeratu današnje številke!

Modrijani so pa ti klerikalci le! Vse klerikalne priče niso vedele, kje je občinska pisarna v njih domači občini. Taka pozabljenost pa res že preseneči! Celozelo klerikalni fantki iz Kokarjev, ki po lastni izpovedi v „čajtunge pišejo“, niso tega vedeli. Čudovita pozabljenost!

Iz Koroškega.

Dva velepomembna napredna shoda sta se vršila preteklo sredo in oba sta dokazala, da je trezno koroško ljudstvo nasprotno političnemu

Ali imate bolečine? Revmatične, gihtične, glavobol, zobobol? Ali ste si vsled prehlajenja, pr-piha kaj pridobili? Poskusite vendar bolečine odstranjajoče, ozdravljajoče, za-
*Elaflud. To je res dobro! To ni samo reklama! Poskusni tucet 5 K franko. Izdelovatelj samo apoteker Feller v Štubici. Elafl. Nr. okrepčevalno sredstvo Fellerjev fluid 241 (Hrvatško)

Člo-
ob ta
o, ker
huj-
In re-
Pegana
čiskanu
a be-
jeddati
vemo,
Pegana
olja! In
mah-
ajti vsa
ga nan-
na n-
deželni
ikalcev,
je stem
lastno

la pred
iteljeva
az ža-
na 3
mba je
česar o

Stoperc
ro. Po-
rudarki
hčerko
ot žup-
ovesti v
bil tudi
raznih
nekaj o
na prosil
v Stoi-
nici ima
nekem
,,pijan-
pri tej
gospodu
,,ljvice".
Keček
skavati!
tako
sodite,

m.

SEMALO-
litama **

z mlado
svinjski
ovrencu,
**,, okr.
eter na
nicah**,
e veliko
eru**; v
abra na
arji); v
; v Ar-
abra na
radcu").
mlado
sejem z
škem**;

drži de-
mariboru
leleženi
jezik je
1. pro-
arske in
jon der
arburg).
el
se kleri-
nska
i. Tako
isti kle-
izpovedi
čudovita

a sta so
a, da je
itijem

64
ajče, z a.
[hrvatsko]

hujskanju prvakov in da hoče mir v deželi. Prvi shod se je vršil dopoldne v Hudisjah in je bil vkljub temu, da je hudo snežilo, povoljno obiskan. Tudi nekaj nasprotnikov se bilo navzočih, a zadržali so se tih in mirno ter premišljalji besedo govornikov. O „naprednih zahtevah kmetijstva na jezikovni meji“ je poročal v daljšem govoru urednik g. Karl Linhart iz Ptuj. Njegove besede se je z velikim odobravanjem sprejelo. Za njim je govoril vrlj župan g. Jakob Lutschoung iz Žihpolja o „kmetjskih stanovskih vprašanjih“. Tudi njegovim ljudnim besedam, ki jih je govoril v domačem koroskem narečju, so kmetje živahno odobravali. Od nasprotnikov se ni nikdo k besedi oglašil. Tako je končal shod z velikim uspehom. Kmetje naj se izražene besede zlasti za bodoče občinske volitve zapomnijo. — Drugi shod se je vršil ob 3. uri popoldne v Sentilju. Vsi prostori gostilne g. Spiessa so bili natlačeno polni s kmetje. Tudi tukaj sta govorila gg. urednik Karl Linhart in župan J. Lutschoung. Odobranje kmetov kar končati ni hotelo. Sklenili so ednoglasno, da si ustanovijo napredno kmetijsko društvo. Ob koncu shoda je ostal g. župnik Česky in se je govnikom a v imenu cele fare za njuni trud zahvalil. Resnično, videli smo še malo far, v katerih so farani in župnik v tako dobrem sporazumljenju. Kmetje, držite skupaj in ne pustite se od nikogar nahujskati! Naprej!

Župnik Česky je, kakor čujemo, stopil v pokoj in se preseli v Lipo. S tem je boj z njegovimi gřdimi sovražniki končan. Upamo, da bode novi kaplan ali župnik, katerega pošlje cerkvena oblast v Sentilju, miren in pameten, zlasti da se ne bode v nobenem oziru v politiko vmešaval. Preteklo sredo (praznik) bi imel novi kaplan (neki gospod iz Štajerskega) prvič v Sentilju mašo čitati. Ali prišel je pač, v zadnjem hipu pa se je premislil in je izginil, bogve zakaj in bogve kar. Tako je moral zopet župnik Česky sv. mašo brati.

Trg Grebinj. Piše se nam: Odkar se je „Narodni dom“ zatvoril, bluje „Š-mir“ ogenj in žveplo na napredne občinske odbornike in na tržane. Zatvoritev zgodila se je na podlagi zahtevne večine občinskega odbora z ozirom na § 18 obrtnega reda in to po okrajnem glavarstvu. Zatvoritev in v vsakem oziru postavo podlago. Ako bi bili pametni, moral bi se „Mir“ s svojimi pristaji postavi podvreči. Ali prvaki po Koroskem kričijo tudi tedaj, da se jim krivica godi, kadar se postavo rabí. Grafenauer pripoveduje vendar vedno bajke o „mučenitstva“ Slovencev. Seveda, dotični „Mirovi“ članki namenjeni morajo biti edino za velike tepce. V njih se pripoveduje, da dobiva neki gozdar plačo od graščine, kateri služi, da dežela učitelje plačuje itd. Ja ali to niso preje vedeli? Kdor tega ne vé, je pač veliki bedak. Ali pa je tisti bedak, ki kaj takega piše. Ako pa še „Š-mir“ vprašanje kruha raznih stanov javno kritizira, potem naj bi tudi oni stan omenil, katerega zastopniki imajo vsak dan samo pol ure opraviti, zato pa dobivajo prav lepi dohodek večinorca od kmetov. Tudi gledé razmerja med kmeti in tržani nima „Mirov“ dopisun nobenega pravega pojma. Vedno in vedno vpíje: Kmetje, odvzemite tržanu kruha! Grebinj nima industrije, nima rudokopa, nima prometa; stoletja sem so že tržani in kmetje drug na drugega navezani. Potrebno za oba stanova je tedaj medsebojno podpiranje in to tudi ne bode nikdar ponehalo. Tako ne mislijo samo tržani, marveč tudi kmetje; samo tisti ne, katerim ne leži gospodarski blagor na srcu. To so prvaki hujskači! Grebinjski tržani plačujejo prav visoke davke; razven državnih, deželnih in občinskih davkov plačujejo še za komuno, oskrbovanje vode itd. kar marsikateremu zunanjemu prav dobro pride; pri temu ne stoji zaslužek tržanov v nobenem razmerju z delom in s skrbmi. Marsikdo bi gotovo drugod bolje izhajal, ali ljubezen do domače grude ga drži nazaj. Grebinj je velika občina. Vsak tržan mora tedaj i za najoddaljšega pota in mostove ter za ubožce cele občine skrbeti. Skrbi pa edino za kmetjske ubožce, kajti za tržane imamo stipendije. Ali naj bi se tedaj še naprej od narodnjaskih sleparjev hujskati pustili? Ne, proč z njimi! Ločite občino in velik del bremen padel bode na ramena hujskačev. Vprašajmo se ob

koncu še: Zakaj so hujskači „narodni dom“ nakupili? Ali so hoteli res kakšne narodne ali politične zahteve uresnititi? Ne! Ne, prvaki hočejo edino gospodarsko odvisnost kmetov! Vzeti bočego kmetu svobodo! Mala četa naprednih mož se živi med nami. Ali celo teh se „Š-Mir“ boji in zato jih hoče gospodarsko uničiti. Kmetje! Pazite na svojo protost! Ne verujte lažnim prvakom, ki vas hočejo podjarmiti. Branite s krepko pestjo tisto kmetjsko prostost, katero so vaši pradeditelji s srčno svojo krevjo pridobili! Proč s prvaki hujskači!

Prvaški shod sta obdržala znana dva odrešenika Grafenauer in dr. Brejc 21. p. m. pri Nencu v Leitingu. Prebivalstvo pa hoče i z naprej v miru z Nemci živet i zato se je tudi prav malo ovčie shoda udeležilo. Seveda je došel znani politikojičtajmoster Rozman, kajti pri takih prireditvah prvakega sovražstva pač ne sme manjkati „dubovnika ljubezni“. Provizorični učitelj Svavjan iz Strojjan je seveda tudi zopet okrog skakal. Boje bi pač bilo, da bi ta fantek enkrat že svoje izkušnje naredil, mesto politiko uganjati. Govornika sta seveda kakor po navadi proti soli. Oblasti in naprednjakom psovala, kakor da bi bila zato placana. O gospodarskem potrebnem delu prvaka hujskačev doslej še nisimo ničesar slišali. To jim je pač postranska stvar. Glavno je, da se dajo kmetje še vedno odirati. Grafenauer, prvaki doktor, politikojičfar, to je trojca nemirneže na Koroskem. Ali korosko ljudstvo ne bode dolgo več temu hujskanju mirno gledalo! Prišel bode čas kmetjskega obračuna in ta obračun bode za prvake gospode pač prav žalostno končal!

Nehvalezni zvon. Sprejeli smo sledeči uradni popravek: „Uredništvu „Štajerca“ v Ptaju. V zmiulu § 19. task. zak. zahteva podpisani župni urad da sprejmete sledeči popravek z ozirom na Vaše poročilo „Nehvalezni zvon“ v št. 48 Vašega lista z dne 28. novembra t. l.: 1. Za rajno penzjonistko Elizabeto Leben se je zvonilo tu popolnoma po naročilu njene hčere gospodične Marije Leben in sicer 16. novembra s 3 zvonovi, 17. novembra na dan pogreba pa z vsemi štirimi zvonovi; in res tedaj, da se je v Rudi le s 3 zvonovi zvonilo. 2. Ravno tako ni res, da nekemu ubogemu hlapcu, ki je dal baje 5 goldinarjev k zvonovem, sploh niso zvonili; res je, da se pri pogrebu vsakega ubožca, ki tu imajo in se cerkveno pokoplje, primerno in brezplačno zvoni. Župnijski urad na Rudi dne 4. dne decembra 1909. Janez Volančnik, župnik.

Smrekove ograje ali živi ploti.

(Po listih Vičancih Škerlec pri Veliki nedelji).

Na spodnjem Štajerskem najdemo skoraj povsod pri kmetijskih posestnikih ob pašnikih in ob stezah takozvane zgrajene plote, kateri povzročijo vsako leto veliko čela. Proti jeseni so pa ti ploti razdrapani tako, da živina gre svojim potom kar čez plot. Zopet tu in tam najdemo kakega razredjšega posestnika, kateri je pred par leti zasadil živo ograjo v gabrovimi sadikami. Te sadike mu pa živina objeda skozi celo leto in zopet nima zanesljive ograje. Nekteri sadijo trnjeve ograje, kar pa zopet ni priporočljivo, posebno ne ograje iz belega dlogovca, kajti v takih ograjah imajo gosnice svoje zalege in bivališče, in kako neprijetno delo je trnjeve ograje prikrajevati ali strižiti. Premožnejši posestniki si napravljajo ploti okoli vrtov, pri svinjskih dvorih iz desek, lat, ali iz pletenih žic, kar pa potegne veliko denarja iz mošnje in tudi ne trpi take naredba na vekomaj.

Da se vsem tem sitnobam izognemo, bi kazalo po mojem mnenju, da si zasavimo ob pašnikih, ob stezah, ob svinjskih dvorih in pri vrtih takozvane žive plote ali smrekove ograje iz teh le vzrokov: 1. Nam pridejo take ograje najceneje. 2. Ne škodujejo take ograje poleg stoječim rastlinam tako, kakor pa ograje iz trnja in gaberja. 3. Prikrajevanje smrekovih ograj je res prjetno celo s takimi škjarjami, ki so nalasé za to pripravljene in odpadki se lahko za steljo porabijo. 4. Iz smrekovih sadik zraste tako gоста ograje, da niti kura ne mora skozi. 5. Je ograja iz smrekovih sadik trpečen plot in

kičn posestva, ker je lepo temno zelena po leti in pozimi. 6. Se ni treba bati, da bi se nahajale v taki ograji gosnice ali pa drugi škodljivci sadnemu drevju in 7. je taka ograja priporočljiva, ker je živina ne objeda.

„Dragi stanovski tovariši! Morda bodeš vprašal, kje bi naj dobil toliko sadik, da bi svoje vrte, pašnike in t. d. ograjil. Največja državna gozdna drevesnica v Avstriji je v Ljubljani na Kranjskem, kjer se pridela vsako leto po več milijonov takih sadik. Ponuja jih tudi c. k. logarski mojster Rudolf Hacker v Kraljevem gradu (Koniggrätz). Zahtevajte cenik, ki obsega jasna navodila. Treba se je pa za časa, torej po zimi prigrasiti zanje, ker sadik skoraj vsako leto zmanjka in se kasnejšim naročilom dostikrat ne more ustrediti.

Kako daleč narazen in koliko let stare sadike naj sadimo? Najbolje storiš, da izkoplješ 40—43 cm široki jarek v ravni črti in kakih 20—25 cm globok. Ako je količjak mogoče, naj se to izkoplje v zimskem času, dokler zemlja zmrvava. Zgornjo tratno zemljo na drobno razseka, ter jo spravi na dnu jarka (jame). Sadi se po dve vrsti tako, da pride drevesce med dve sadiki v nasprotni vrsti. V črti naj bodejo drevesca ena od druge 36—41 cm narazen. Potemtakem pride 17—20 cm prostora med sadikami. Vrsti na obeh strani jarka pa naj bodeja kakih 10 cm od stene jarka oddaljeni. Ta p-doba nam to sajenje bolj prilčno razkazuje.

36—40 cm

Sadi jih tako globoko v zemljo, kakor so bile poprej v sadnici, to se pozna po rumeni barvi pri koreninah. Sadikam moramo varovati tanke, nežne korenine, katere se kaj rade posuše. Pri sadiitvi jih moramo i neti v zadosti veliki posodi, katero smo do polovice napolnili z lovnoto vodo, da so koreninice v mokrem. Pri sadiitvi se zemlja okoli drevesca trdno stlači. Ako jim dođaš dobro sprhnetega kompostu, ti bodejo drevesca napravile vsled bujne rasti veliko veselja. Sadike naj bodo 3—4 leta stare. Ako je zemlja pri sadiitvi suha, jo polj takoj ko si drevesca posadil; ali to stori zvečer, ko je zemlja že hladna. Ravnc tako ravnaj v prvem letu, ako nastopi suša. Konci debejših korenin se gladko odrežejo, posebno one ki so se potrgale pri izkopavanju; nikakor pa ne kaže debela in vejic prikrajevati, kakor pri sadnih drevsih. Da nam živina ne pohodi teh novo posajenih ograj, ne preostaja drugega, kakor da jih zavarujemo. Kazalo bi, da rastegnemo pikečo žico v kakih 4—5 vrstah (črtah). Na obeh koncih vrste vkopljemo prav globoko močno sobo iz hrastovega lesa, kje se lahko žica napne; ali pomniti je treba, da moramo zgornjo žico naprej potegniti in pritrditi. Na v zmes pa nam služijo tudi dobro količi kakih 10 cm. debeli, samo moramo jih pri zemlji obžgati in namazati z vročim katranom.

„Dragi tovariši! Ako si storil vse po omenjenem načinu, imaš v šestih letih lepo, gosto in dovolj močno ograjo, kateri obrežeš vršiče.

Kako visoko in široko bočeš imeti, to je pri tvoji volji. Žico pa lahko sedaj odstraniš in jo porabiš kje drugod pri napravi take ograje. Veruj mi, da se ti trud in stroški pri takih ograjah poplačajo in troji potomci ne bodo zavaljo takega dela ničesar slabega o tebi govorili.

V Vičancih, na god vseh Svetnikov 1909.

Pridelovanje dveletne detelje

(Po listih ikmetijskih sodelav. Vičanski Škerlec.)

Marsikateri oče čuti, kako hudo je, ako nima dovolj vsakdanjega kruha za svojo družino Pa veliko slabše je, ako ti dovolj klaje za živino, katere je dandanes takorekoč glavna opora v kmetijstvu. O tem ima marsikateri žvirorejec prepričanje, posebno v zadnjih dveh letih. Da se tem sitnobam izognemo, se poprimimo z vsvo odločnostjo pridelovati štajersko dveletno radečo deteljo. To rastlino pozna vsak žvirorejec, ker je čisto udomacena. Znana pa je tudi vsakemu njena lastnost in vrednost in žalbog, da se je v tako mali meri prideluje. Po drugi stran; pa si delajo nekteri veliko napako s tem, da kupujejo slabovedno seme te detelje, v katerem se nahaja bižo polovice ničvednega pleveja. Z mirno vestjo priporočim vsakemu, kateri želi dobro deteljo in travno seme, naj se obne skoraj c. k. kmetijsko družbo v Gradcu na Verband der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Graz, Franzensplatz Nr. 2. V tem oziru imam popolno prepričanje, ker že več let tako semenje tamkaj naroču-